מרבה אני שאר מנחות שבאות בגלל עצמן ומוציא אני מנחת נסכים שאינה באה בגלל עצמה, והלא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח באות בגלל עצמן יכול יהו טעונות הגשה ת"ל "והגישה" א] האי מיבעי ליה לגופה שטעונה הגשה? מן והגיש והגישה, ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח? מרבה אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ובאות בגלל עצמן ויש מהן לכהנים ומוציא אני שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים, ומנחת נסכים שאינה באה בגלל עצמה, ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח שאין מהן לכהנים. והרים יכול בכלי ת"ל °והרים ממנו בקמצו ב] מה הרמה האמור להלן בקומצו אף הרמה האמור כאן בקומצו:

מתני' אלו טעונות תנופה ואין טעונות הגשה לוג שמן של מצורע ואשמו, והבכורים כדברי רבי אליעזר בן יעקב, ואימורי שלמי יחיד, וחזה ושוק שלהן, אחד אנשים ואחד נשים בישראל, ולא באחרים, *שתי הלחם ושני כבשי עצרת, כיצד הוא עושה: נותן שתי הלחם על גבי שני כבשים ומניח שתי ידיו למטה, מוליך ומביא מעלה ומוריד שנאמר °אשר הונף ואשר הורם, תנופה היתה במזרח והגשה במערב, ותנופות קודמות להגשות. מנחת העומר ומנחת קנאות טעונות הגשה ותנופה, לחם הפנים ומנחת נסכים אין טעונות לא הגשה ולא תנופה. ר"ש אומר ג' מינין טעונין ג' מצות, שתים בכל אחת ואחת ג] ושלישית אין בהן ואלו הן זבחי שלמי יחיד, וזבחי שלמי ציבור, ואשם מצורע. זבחי שלמי יחיד טעונין סמיכה חיים ותנופה שחוטין ואין בהן תנופה חיים, זבחי שלמי ציבור טעונים תנופה חיים ושחוטין ד] ואין בהם סמיכה] ואשם מצורע טעון סמיכה ותנופה חי ואין בו תנופה שחוט:

גמ' ת"ר ה] °והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן והניף אותם תנופה מלמד שטעונין תנופה כאחד, ומנין שאם הניף זה בעצמו וזה בעצמו יצא? ת"ל והקריב אותו לאשם והניף, יכול יניף ויחזור ויניף? ת"ל תנופה ולא תנופות. °לפני ה' במזרח, והא אמר לפני ה' יכול במערב? אמרי ה"מ מנחה דאיקרי חטאת וחטאת טעונה יסוד, וקרן דרומית מזרחית לא היה לה יסוד, אבל הבא לפני ה' קרינא ביה: והבכורים כדברי רבי אליעזר בן יעקב: מאי רבי אליעזר בן יעקב? *דתניא °ולקח הכהן ו] לימד על הבכורים שטעונין תנופה דברי רבי אליעזר בן יעקב. מאי טעמא דראב"י? *) גמר יד יד משלמים, כתיב הכא °ולקח הכהן הטנא מידך וכתיב התם °ידיו תביאינה

*) קדושין לו: סוטה יט.

מה

רש"י

מרבה אני שאר מנחות · שהרי חובות נלמדים מפסוק כו' ויש ספק לנסכים · הכהנים והרים בלאו הכי פרשה כתיב והרים הכהן מן המנחה וגו': יכול בכלי · ת"ל במקום אחר (ויקרא ו) והרים ממנו בקומצו ויליף הרמה הרמה ג"ש: **מתני'** לוג ואשם של מצורע · כתיב בהו (שם יד) והניף אותם: והבכורים כדברי ר' אליעזר בן יעקב · דקמפרש ליה בגמרא (לקמן דף סא:) דאמר בכורים טעונין תנופה: ואימורי שלמי יחיד וחזה ושוק · כתיב בהו שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף תנופה וגו' (ויקרא י): אחד שלמי אנשים ואחד שלמי נשים בישראל ולא בכהנים · מפרש בגמ': שתי הלחם וכבשי עצרת · כתיב בהו והניף הכהן אותם על לחם הבכורים תנופה וגו' שנאמר במלואים (שמות כט) ואת השוק ואת החזה ולעיל מיניה כתיב והנפת אותם תנופה · כל הני תנופות לומר שמוליך ומביא ומעלה ומוריד · נ"א (א) מהאי קרא דמלואים ילפי' לשאר תנופות: במזרח · כלומר אפי' במזרחו של מזבח יכול להניף וכ"ש במערבו דקרוב יותר להיכל: ותנופות קודמות להגשות · שתחלה מניף ואח"כ מגישה ובמנחת העומר ומנחת קנאות קאי שיש בהן תנופה והגשה, ומנין שהתנופה קודם דכתיב במנחת סוטה והניף את המנחה לפני ה' והדר והקריב אותה אל המזבח (במדבר ה): מנחת העומר וקנאות · כתיב בהו תנופה ולעיל ילפינן להו הגשה: שלשה מינין · שלמי יחיד ושלמי ציבור דהן כבשי עצרת ואשם מצורע טעונין [בין שלשתן שלשה מצות]: ששים מצות · משלשה יש בכל מין ומין, והשלישי אין בהם, דאין בכל מין אלא שתים: שלמי יחיד · כתיב בהו סמיכה בויקרא (ג) ותנופה שחוטין [כתיב בפ' צו] בחזה ושוק (שם ז): [שלמי צבור · טעונין תנופה חיים בפרשה אמור ושחוטין] דגמרי' לה משלמי יחיד אבל סמיכה לא כדמפרש בגמרא: אשם מצורע · כתיב ביה תנופה חיים דכתיב והניף אותם בזאת תהיה תורת, וסמיכה גמרינן לכל קרבנות היחיד בפרק שתי מדות (לקמן צ.) אבל לא תנופה שחוט כדמפרש בגמ': **גמ'** והניף אותו ואת הלוג ואשם כתיב: ת"ל והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן והניף · דמשמע והניף אלוג לחודיה קאי: יכול יניף שניהן כאחד ויחזור ויניף · כל אחד לעצמו לקיים מה שנאמר ואת לוג השמן והניף: ת"ל תנופה · לדרשא, דהוי ליה למכתב והניף אותם: לפני ה' במזרח · כלומר אפילו במזרח קרינן ביה לפני ה': שמפרש בהקומץ רבה (לעיל יט:) גבי הגשה דמנחה לפני ה' דהיינו במערב: ה"מ מנחה דאיקרי חטאת · דכתיב (ויקרא ו) קדש קדשים היא כחטאת: וחטאת טעונה יסוד דכתיב בה (שם) ואת כל הדם ישפוך אל יסוד וגו': וקרן מזרחית דרומית לא הוה ליה יסוד · כדאמרינן במס' מדות (דף נג:) יסוד היה מהלך על פני כל הצפון ועל פני כל המערב, אוכל בדרום אמה אחת דהיינו קרן מערבית דרומית הוי יסוד, ובמזרח אמה אחת דהיינו לקרן צפונית מזרחית נמצא שלא היה היסוד לכל רוח מזרחית אלא אמה אחת לצד קרן מזרחית צפונית ולרוח דרומית נמי אין יסוד אלא אמה אחת לצד מערבי נמצא שאין יסוד לקרן מזרחית דרומית ומנחה לא סגי דלא מיקריב ליה בדרום דכתיב אל פני המזבח בדרום כדאמר בהקומץ [רבה] (לעיל יט:) הלכך על כרחך בעינן מערבית דרומית מערב משום יסוד ודרום משום אל פני דהיינו דרום שבו הכבש:

מה

תוספות

ובאות בגלל עצמן · הוה לא צריך לאו מיעוטא דמסתברא דיש מהן לכהנים מיעוטא מנחת נסכים כמו מנחת כהנים דכולן למזבח ואין מהן לכהנים ולא נקטיה אלא משום דנקטיה ברישא דממעט זה אחר זה: **ומנחת** כהנים ומנחת כהן משיח · שאין מהן לכהנים במתניתין פירשתי לא דהאי מיעוטא לאו שאין בהן קמיצה: **ה"מ** מנחה דאיקרי חטאת וחטאת ח] טעונה יסוד כו' · בזבחים בפרק קדשי קדשים (דף סג:) אמרינן חטאת קרויה מנחה ומנחה קרויה חטאת מה חטאת טעונה לצפון אף מנחה טעונה לצפון ומה מנחה בקרן מערבית דרומית אף חטאת בקרן מערבית דרומית ופירש שם בקונט' דאותה גירסא משובשת דלא חטאת העוף טעונה לצפון דמליקה כדאמר לעיל דאותו בצפון ולא בעוף טעון צפון ולא מנחה לקמיצה טעונה צפון ול"ש מנחה חוטא חלוקה מן השאר ולחטאת בהמה מקיש לה הוה לאיתויי אמתני' דקתני התם לעיל המנחות נקמצות בכל מקום בעזרה חוץ ממנחת חוטא ועוד אשר חטאת העוף הבאה בדלות תחת חטאת בהמה אינה טעונה לצפון שהרי עושים בקרן מערבית דרומית מנחה הבאה תחת חטאת העוף שטעון לצפון ועוד קשה דבפרק איזהו מקומן (שם סג:) מוכח דחטאת ט) העוף דטעונה לצפון מעולה הוי היקש אם כן היכי אתיא מנחה והדר ילפא מחטאת וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש ופירש שם בקונטרס דגרסא לא תגרסינן מה חטאת פסולה שלא לשמה אף מנחה פסולה שלא לשמה וקשה לפירושו דהאי מעיקרא אמרי' לעיל בפ"ק דמכילתין (דף ד') בשלמא מנחת חוטא חטאת קרייה רחמנא אלא מנחת קנאות מ"ט אבל במסקנא אמרינן אלא מנחת חוטא ומנחת קנאות דפסולות בשלא לשמן מנלן חטאת קטעמא מאי דכתיב בה היא הכי נמי כתיב בה היא וה"ל חיים גרים מה חטאת י] טעונה יסוד דכתיב (ויקרא ה) והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח אף מנחה טעונה הגשה כנגד היסוד לאפוקי קרן דרומית מזרחית דמזבח הכא דמדאיקרי חטאת נפקא ול"ש ואמר מנחות מנלן וכי תימא מדאיתקש כל המנחות לחטאת ולאשם בפ' צו את אהרן וילפינן מדיני הדם שטעונין יסוד א"כ מנחה חוטא נמי תיפוק לי מהתם ועוד מנלן דמקשינן לשיריים אקשינהו לתחלת דמים דלא בעו יסוד בתחלת וי"ל דכתיב לפני ה' יא] למנחת חוטא ובכל המנחות נמי כתיב לפני ה' כי היכי דהאי לפני ה' כנגד היסוד האי נמי כנגד היסוד ולא גזירה שוה מנחה היא ודבר הלמד בהיקש מיבעיא לן אי חוזר ומלמד בג"ש אי לא אלא גלויי מילתא בעלמא: **אבל** הבא לפני ה' קרינא ביה · תימה דבזבחים פרק קדשי קדשים (דף סג. ושם) וביומא בפרק טרף בקלפי (דף מה:) גבי גחלים של יום הכפורים משמע דלא מיקרי לפני ה' אלא במערב וכן גבי נר מערבי בפ' שתי הלחם (לקמן צו:) והכא גבי תנופה אמר לפני ה' במזרח וכן גבי שחיטה כתיב (ויקרא א) לפני ה' והוי בכל מקום בעזרה ויש לומר דשחיטה ותנופה לוג ואשם כתיב (שם יד) לפני ה' למעוטי בחוץ דתנופה

עין משפט נר מצוה

סו א מיי' פ"ד מהלכות מחוסרי כפרה ה"ב:

סז ב מיי' פ"ד מהלכות ביכורים הלכה א:

סח ג מיי' פ"ט מהלכות מעה"ק הלכה ו:

סט ד מיי' שם הלכה יד וט"ו:

ע ה מיי' פ"ה מהל' תמידין ומוספין הל' יא:

עא ו מיי' פ"ט מהל' מעה"ק הל' ו וט"ו מהל' תמידין ומוספין הלכה יא:

[illegible]

עב ז מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכה ו:

[illegible]

עג ח מיי' שם פ"ט הלכה ח:

עד ט מיי' פ"ה מהלכות תמידין ומוספין הלכה יב:

עה י מיי' פ"ט מהלכות מעה"ק הלכה ח:

עו כ מיי' שם פ"ב הלכה ח:

עז ל מיי' פ"ג שם הלכה ו:

עח מ מיי' שם פ"ט הלכה ו:

עט נ מיי' פ"ה מהלכות תמידין ומוספין הלכה יא:

פ ס מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ו:

פא ע מיי' פ"ד מהלכות מחוסרי כפרה הלכה ג:

פב פ מיי' שם ופ"ח מהל' תמידין ומוספין הלכה יא ועי' כ"מ:

◆

שיטה מקובצת

א] והגישה הוא אפיקתיה מן כו' ותיבות האי מיבעי ליה לגופיה שטעונה הגשה נמחק: ב] [illegible] ג] [illegible] ד] תיבות והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן נמחק: ה] [illegible] ו] מצות סמיכה תנופה חיים תנופה שחוטין: ז] שלמי' בנו את אהרן שלמי צבור כתיב בהו תנופה חיים תניף אותם הכהן דהיינו חיים ותנופה שחוטין ח] משנה יסוד פירש"י דכתיב קדש קדשים היא כחטאת [illegible] ט] חטאת העוף [illegible] י] [illegible] יא] במנחת חוטא:

רבינו גרשום

והרים הכהן מן המנחה את אזכרתה יכול בכלי ת"ל בצו את אהרן והרים ממנו בקומצו אף כאן בקומצו: והניף אותם תנופה לכבש האשם ולוג השמן יכול יחד ולכתיב אותו וכתיב אותם שיניף בתחלה זה בפני עצמו וזה בפני עצמו וחוזר ומניף שניהן כאחת ת"ל תנופה ולא תנופות: והמנחה לפני ה' במערב כראשון בקומץ והקריב אותה בני אהרן לפני ה' במערב: דאיקרי חטאת דכתיב קדש קדשים היא כחטאת וכאשם: וקרן מזרחית דרומית לא היה לו יסוד כדתניא היסוד היה הולך על פני כל הצפון כולו ועל פני כל המערב כולו ואוכל בדרום אמה ובמזרח אמה והשתא הכי מגישה בקרן מערבית דרומית דהוה ליה יסוד ואלו הבא לפני ה' קרינא ביה והיינו נמי מזרח ועוד במקום שרשאין בעלים לבוא ולהניף היינו במזרח: [illegible]

[זבחים סג: לעיל יט:
סוטה יט.]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שתי הלחם וכו' נ"ב ילפינן מהוקף והורם והמלואים: (ב) ד"ה שלמי יחיד וכו' בויקרא הס"ד ואח"כ מ"ה והתנופה ול"נ זה פירושי על שלמי ציבור וק"ל:

ויקרא ב:ט
והרים הכהן מן המנחה
את אזכרתה והקטיר
המזבחה אשה ריח
ניחוח לה'

ויקרא יד:יב
ולקח הכהן את
הכבש האחד והקריב
אותו לאשם ואת לג
השמן והניף אותם
תנופה לפני ה'

ויקרא ז:ל (השלמים)
ידיו תביאינה את אשי
ה' את החלב על החזה
יביאנה את החזה
להניף אותו תנופה
לפני ה'

נושא
השמן המצורע
לוג ש. [illegible]
תנופה והגשה
במנחות שונות

נושא
תנופה באשם
מצורע ולוג השמן

נושא
מקום התנופה-
מזרח המזבח
או קרן מערבית

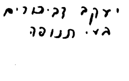נושא
מקור דברי
ר' אליעזר בן
יעקב בבכורים
לגבי תנופה